Harcoljunk a népnevelő-munkánkban jelentkező formalizmus ellen

„A kommunista és pártonkívüli népnevelők a párt szavát viszik el a dolgozókhoz s az egyszerű emberek hangját közvetítik a párthoz. Felvilágosító szavukkal igyekeznek meggyőzni, lelkesíteni dolgozótársaikat, felsorakoztatni őket a párt-mutatta feladatok végrehajtására. S miközben a párt politikáját magyarázzák, gondosan figyelnek arra, hogyan vélekednek az emberek erről a politikáról, s helyesen hajtják-e végre helyileg a vezetők; összegyűjtik és orvosolni igyekeznek a dolgozók panaszait, kívánságait. Világos, hogy a pártszervezetek nem is vezethetnek másként helyesen, csak ha ilyen népnevelőik vannak" — így körvonalazza a Szabad Nép október 16-i számának vezércikke a népnevelők feladatait s egyben így mutat rá a népnevelőmunka nagy mértékben megnövekedett fontosságára.

Fel kell azonban vetnünk a kérdést: meg tudja-e oldani népnevelő munkánk mai tartalma és formája mellett azokat a rendkívül komoly feladatokat, amelyeket a Központi Vezetőség és a kormány új irányelveinek az egyetemen való érvényesítése reánk ró.

Annak ellenére, hogy az elmúlt három-négy év tapasztalatai alapján tárgyilagosan **jelentékeny sikereket** könyvelhetünk agitációnk javára — gondoljunk csak az országgyűlési választásokra, vagy a békekölcsönjegyzés eredményes lebonyolítására és számtalan más nagyszerű alkalomra, amikor népnevelőink, politikai apparátusunk munkája nyomán a tanszemélyzeti és fizikai dolgozók, a hallgatóság egésze egységes lelkesedéssel tett tanúbizonyságot pártunk politikája melletti kiállásáról, — mégsem válaszolhatunk nyugodt lelkiismerettel igenlően a feltett kérdésre. Nem tekinthető véletlennek, hogy a pártválasztmányi üléseken, taggyűléseken állandóan visszatérő momentumként újra meg újra meg kell állapítanunk: népnevelő-munkánkban — a tapasztalható fejlődés ellenére is — **komoly hibák mutatkoznak. Az alapvető hiba a munkánkban jelentkező formalizmus:** a minőség helyett a mennyiség túlhajtása, a népnevelő-munka belső tartalma helyett az értekezletek és semmitmondó beszámolók, jelentések előtérbe tolása, megelégedés a szempontok mechanikus, villámgyors közlésével, az adminisztratív mozgósítással. A kampánysikerek mellett nem tudtuk kellőképpen biztosítani, hogy politikai nevelőmunkánk állandóan hasson, mélyre hatoljon és színvonala egyenletesen emelkedjék. Ennek egyik oka az, hogy általában csak elméletileg ismertük el az agitációs-munka fontosságát, a gyakorlatban viszont szinte a lebecsülésig határos módon elhanyagoltuk azt. Az egyik legszembetűnőbb bizonyíték erre az a tény, hogy kevés gondot fordítottunk a népnevelő-hálózat személyi összetételére. **A mozgalmi funkciók sorában a népnevelő állt az utolsó helyen.** A munkájukat jól végző népnevelőket tüstént „kiemelték" magasabbnak vélt funkcióba.

Csökönyösen ragaszkodtunk a nagylétszámú népnevelő-gárda fenntartásához is. Ennek következtében **a hálózat felhígult,** minőségi összetétele megromlott. A gyenge összetételű és nagyméretű népnevelő-hálózatnak **pártvezetőségeink nem tudtak megfelelő elvi és gyakorlati irányítást adni.** Megelégedtek **a népnevelő-értekezletek formális megtartásával,** ahol gyenge minőségű kül- és belpolitikai beszámolók hangzottak el, általános és frázisszerű buzdítások az adott „szempontok levitelére", „mozgósításra", „az emberekkel való foglalkozásra" stb. A legritkább esetben került sor annak konkrét megvitatására, hogy miképpen dolgozzék a népnevelő, ha munkáját helyesen, eredményesen akarja elvégezni. Az irányítás gyengeségéhez járult **az ellenőrzés formális volta.** Agitációs-felelőseink elsősorban a népnevelők beszámolói és jelentései alapján „ellenőrizték" a munkát. Ilyenformán egyáltalán nem tekinthető véletlennek, ha a népnevelő-munka formájába és tartalmába komoly hibák csúsztak be.

A hallgatók közt működő népnevelőink sorában — persze, messzemenően általánosítva — kétféle „munkastílus" kialakulásáról beszélhetünk. Az egyik fajta népnevelő az, aki neveltjeivel azonos politikai színvonalon áll, tanulmányilag talán éppen még gyengébb is náluk. Az ilyen népnevelő megelégedett azzal, hogy a szünetekben lefolytatott **két-három perces beszélgetés során „levitte a szempontokat"** s ebben azután ki is merült a munkája. Messzemenően tartózkodott attól, hogy neveltjével egyéni, tanulmányi problémákról beszélgessen, vagy őszinte, meggyőző politikai eszmecserét folytasson vele. A népnevelő másik szélső típusa valóban foglalkozott neveltjeivel, kordában tartotta őket, **minden lépésüket figyelte** és észrevételeiről beszámolt a népnevelő-értekezlet **széles plénuma előtt,** sokszor anélkül, hogy előzetesen a neveltel megbeszélte volna ezeket a problémákat. Ennek a típusnak a munkáját jobbnak tartottuk, mint az előbbi csoportét; mint kiderült azonban, a munka nem is volt olyan jó, sőt sok esetben többet ártott, mint használt. Nem kis mértékben ennek a „munkastílusnak" a rovására írható, hogy helyenként a népnevelő-munka — melynek célja meggyőzni a dolgozókat pártunk politikájának helyességéről, s az egyszerű emberek hangját követíteni a párthoz", átcsapott saját szöges ellentétébe: meggyőzés helyett **sok esetben elriasztotta, taszította** a becsületes dolgozókat és hallgatókat. Annak ellenére, hogy kétségtelenül nem minden népnevelőnknél álltak fenn e hibák és **volt számos kifogástalanul dolgozó népnevelőnk is,** különösen mióta az agitációs munka a pártszervezetek közvetlen irányítása alatt folyik, továbbá annak ellenére, hogy az elkövetett hibák részben az országos méretekben elkövetett hibákból is következtek, mégsem moshatjuk el saját felelősségünket: ennek a felelősségnek a felismerése és a hibák feltárása égetően napirendre tűzi **egész népnevelő-munkánk új alapokra való helyezését.**

Mindenekelőtt az eddiginél **jobb szervezeti felépítésre van szükség.** Feltétlenül csökkenteni kell a népnevelők számát: nem kell mindenkinek népnevelő. Helyesnek látszik a professzorok és docensek között folytatott, teljességgel formálisnak bizonyult „hivatalos" népnevelői munka megszüntetése. Helyébe a kommunista és pártonkívüli professzorok közvetlen, baráti beszélgetéseit kell állítani. Ennek megszervezését az egyes intézetekben dolgozó tanári pártcsoportokra kell bízni. Tanári vonalon elégségesnek látszik intézetenként egy-két tanári népnevelő beállítása. Ezek eljárnak rendszeresen a népnevelő-értekezletekre. A népnevelő-felelős utasítása, vagy saját elhatározásuk alapján eldöntik, hogy a kapott szempontok továbbításának melyik formáját választják. Lehetséges röpgyűlésszerű csoportos agitáció, vagy egyéni beszélgetés, amelyet a népnevelők az intézethez tartozó kommunistákkal és fejlettebb pártonkívüli káderekkel karöltve folytatnak le, megosztva egymás közt a munkát, és lehetséges az is, hogy nem kell mindenkivel beszélni, hanem megbízhatunk abban, hogy professzoraink és docenseink rendszeresen olvassák a politikai sajtót.

Teljességgel hasonló módon lehet megoldani a tanársegédek körében is az agitációs munka megszervezését. Állandó, mechanikusan ismétlődő, hetenkénti népnevelő-munkára csak a legritkább esetben van szükség. Ugyanakkor viszont a pártbizalminak, vagy egy fejlett párttagnak rendszeresen foglalkoznia kell azokkal a pártonkívüli elvtársakkal, akiknek szakmai-politikai fejlődését, mozgalmi munkáját azért kísérjük különös figyelemmel, mert Pártunk tagjelöltjeinek sorába kívánjuk őket idővel felvenni. Helyes, ha a népnevelők és az utóbb említett elvtársak mind a népnevelő-értekezleteken, mind a pártcsoport-értekezleteken, sőt, a pártvezetőségek előtt is beszámolnak munkájukról, eredményeikről. E beszámolók során azonban még a látszatát is kerülni kell annak, mintha munkánk „megfigyelés-jellegű" lenne. Az a népnevelő dolgozik jól, aki részletmegfigyeléseit elvileg általánosítani tudja, aki ezekből képet tud magának alkotni arról, hogy mi a tömegek véleménye Pártunk politikájáról, milyen esetleges félreértések, vagy félremagyarázások vannak forgalomban stb.

A személyes jellegű kérdéseket, problémákat a népnevelő ne vigye értekezlet elé, hanem operatív módon járjon el, forduljon azokhoz az illetékes szervekhez, amelyek a probléma megoldására hivatottak és közvetlenül igyekezzék az ügyet elintézni. Nagyon fontos az is, hogy különbséget tudjunk tenni a téves és az ellenséges nézetek közt, továbbá a téves és ellentétes nézetek hordozói, valamint az ellenség közt.

Hasonló jellegű átszervezésre van szükség a hallgatói népnevelőhálózatban is. Minden DISZ-csoportban a szükséghez mérten egy-két népnevelő működjék. Pontosan meg kell határozni, hogy a csoportban kik szorulnak rendszeres népnevelő-munkára. A többiekkel a DISZ-csoportvezető, a csoporthoz tartozó párttagok, párt- és DISZ-funkcionáriusok foglalkozzanak. A népnevelők az értekezleten kapott szempontokat az ő segítségükkel, bevonásukkal közvetítsék a tagság felé. A végzett munkát pártcsoportértekezleten meg kell beszélni, de nem árt, ha az agitáció kérdései DISZ-csoportértekezleten is napirendre kerülnek.

Foglalkozni kell a szakszervezeti és a DISZ-népnevelők kérdésével is, minthogy fontos láncszemeit képezik a Párt irányítása alatt álló egységes népnevelő-hálózatnak. Az irányítást ők is közvetlenül a Párttól kapják: ők is természetesen a Párt politikáját közvetítik a tömegek felé. Semmiképp sem helyes tehát, ha átveszik a szakszervezeti bizalmi, vagy a DISZ-csoportvezető funkcióját.

A kisebb létszámú népnevelőhálózat létesítése lehetővé fogja tenni, hogy egytől-egyig képzett, **rátermett elvtársakat állítsunk** ebbe a munkakörbe, akik a Párt iránti komoly felelősségérzettől áthatva végzik munkájukat.

A népnevelő-munka megjavításához elengedhetetlenül szükséges az is, hogy népnevelőink az eddiginél **magasabb színvonalú elvi és gyakorlati irányítást kapjanak a pártvezetőségektől. Értekezleteinknek legyen központi problémája.** Határozzuk meg pontosan, **milyen célt** kívánunk elérni agitációnkkal, az agitáció csoportos, vagy egyéni formáján belül pedig **milyen eszközöket vegyenek igénybe a népnevelők.** A cél és az eszközök e konkrét leszögezése nélkül nem várhatunk eredményes munkát népnevelőinktől.

Nem kétséges, hogy a formális ellenőrzés felszámolása is nagy mértékben előre fogja vinni munkánkat. **Az operatív ellenőrzés** legcélravezetőbb módja **a sokoldalú kollektív beszámoltatás** (népnevelő-értekezleten, pártcsoport-értekezleten, DISZ-csoportgyűlésen stb.) mellett az, ha az agitációs-felelősök a neveltek fejlődésén keresztül és **a neveltekkel való személyes beszélgetések útján** ellenőrzik a munkát. Az ellenőrzésnek ki kell terjednie a foglalkozás időtartamára és minőségére is.

Agitációs munkánk fő célja még hosszú ideig **a Központi Vezetőség határozatának és a kormányprogrammnak** a megmagyarázása, jelentőségének megértetése. Minden pártvezetőségnek ki kell dolgoznia a kormányprogramm **konkrét alkalmazásának módját saját területére,** az ebből adódó elvi és gyakorlati teendőket és ezekre kell a népnevelők révén mozgósítania. Nem elég, ha népnevelőink nagy általánosságban beszélnek a kormányprogrammról, vagy szárazon ismertetik annak tényeit, vagy megelégszünk azzal, hogy népnevelőink „a kormányprogramm szellemében" végzik munkájukat: ezen belül határozott célokat, mozgósító feladatokat kell elébük konkrétan kitűzni. Nívós értekezletek tartásával, a segítő ellenőrzés számtalan lehetőségének felhasználásával állandóan támogatnunk kell népnevelőink munkáját. Az agitációnak végre-valahára valóban pártmunkánk egyik **döntő területévé** kell válnia.

Az ifjúsági béketalálkozó tapasztalatai

Kimagasló helyet foglal el Szeged város fiatal békeharcosainak életében az október 18-án tartott, élményekben gazdag, bőséges tapasztalatot nyújtó béketalálkozó. Szeged és környéke legjobb fiataljai beszélték meg eddigi tapasztalataikat és további feladataikat. A találkozó jelentőségét és színvonalát emelte Jacques Denis, a Demokratikus Ifjúsági Világszövetség főtitkárának és Gosztonyi János, a DISZ Központi Vezetőség főtitkárának felszólalása.

A találkozón több egyetemi hallgató is részt vett, s tapasztalataik elmondásával elősegítették a találkozó sikerét.

A DISZ szervezetek fiataljainkat nem tudták kellően felsorakoztatni a béke védelmére. Elvtársaink jó része gépiesen végzi feladatát, figyelmen kívül hagyva az országos és nemzetközi eseményeket. Munkánkban igen sok volt a formaság, jelszavaink így nem voltak meggyőzőek, s nem volt mozgósító erejük, sok esetben elszakadtak az élettől.

Ifjúságunk békemozgalomba való aktív bekapcsolásának fogyatékosságai jórészt DISZ-szervezeteink hibáiból, a szervezési és agitációs feladatok mechanikus, forradalmi lendület nélkül való végzéséből adódnak. **Funkcionáriusaink nagyrésze túlterhelt, ugyanakkor a tagság zöme alig végez valami munkát.** DISZ-szervezeteinknél túl sok energia vész el bonyolult szervezésre és ugyanakkor nem jut idő a politikai-nevelő munkára. Funkcionáriusaink egyrésze fáradt, fásult. Hiányzik talán ifjúságunkból a kezdeményezés, lendület és lelkesedés? Nem! **Megvan fiataljainkban a lelkesedés, lendület, kezdeményezési erő, az új iránti lelkesedés, csak kellően ki kell aknázni.**

Békeagitációnknak emberekhez kell szólnia. Minden hallgatónak vannak vágyai, s az az óhaja, hogy azok teljesüljenek. Egyik tudományos munkát akar végezni, másik jól képzett orvos, ügyész, tanár, vegyész szeretne lenni, harmadik mihelyt végez, házasodni akar. Ezek reális célok, minden becsületesen dolgozó fiatal elérheti, ha egyemberként harcol nap mint nap a béke fennmaradásáért. Ezeken keresztül kell meggyőzni és mozgósítani hallgatóinkat.

Azok az elvtársak, akik részt vettek a VIT-en, személyesen hallhattak a tőkés országok kiküldötteinek sorsáról. **Egy angol diák elmondotta, hogy az egyetemükön végzett hallgatók 60 százaléka nem kapott állást. Ők még csak II. évesek, de már is a legnagyobb gondjuk; vajjon ha végeznek, sikerül-e elhelyezkedniök.** Az ösztöndíjat jóformán nem is ismerik. A gyarmati tanulóifjúság sorsa még ennél is kilátástalanabb. S még nem is olyan régen, 1944 előtt nálunk Magyarországon is ez volt a helyzet; sok tanszemélyzetünk tud erről beszélni. Helyes, ha ezeket gyakrabban idézzük, hogy ifjúságunk reálisabban tudja értékelni eredményeinket és világosan lássa fejlődésünk irányát, s megértsék azon hallgatók, akik előtt természetesnek tűnnek fel eredményeink, hogy eddigi vívmányaink kemény harcok árán születtek.

Az egész világ haladó ifjúsága különböző módszerrel, de egy célért, békéért küzd. Ifjúságunk sajátos helyzetéből adódóan a tananyag alapos elsajátításával kell harcolni a békéért. Tévedés volna azonban azt hinnünk, hogy ez elegendő. Ennél többet kell tennünk. Állandóan figyelemmel kell kísérnünk a nemzetközi eseményeket. Ne forduljon elő, ami már egyszer megtörtént, hogy a II. éves hallgató nem tudja, hogy hol van Vietnam és kik harcolnak ott.

Vegyük fel a kapcsolatot a tőkés országokban tanuló fiatalokkal és írjuk meg nekik, hogy nálunk hogyan biztosítja kormányunk a tanulás és az elhelyezkedés lehetőségét.

Igen sok ifjú büszkén vallja magáról, hogy békeharcos. Feladatunk, hogy helyes, személyhez szóló agitációval és békemegbizatásokkal ezeket is az élvonalba állítsuk.

Rédei László professzor 102. dolgozata

A tudományos munka eredményességének legfőbb értékmérője a tudományos tartalom, az, hogy mennyire vitte előre a szóbanforgó kutató, vagy munka tudományágának haladását. A tudományos dolgozatok száma önmagában természetesen nem mutatja még meg írójának kvalitásait, de mértékadó akkor, ha a nagyszámú dolgozat mögött az előbbi feltételnek megfelelő jelentős tartalom is megtalálható.

Rédei László professzor munkáját nem egyedül a 102 tudományos cikk megírása jellemzi, hanem azok nagy értéke, előremutató jellege. E mellett azonban imponáló indexét adja a 100 feletti dolgozatszám annak, hogy Rédei professzor nagy tehetsége mellett óriási energiával és szorgalommal, termékenyen fejti ki tudományos munkásságát. Ebből az alkalomból a szegedi egyetem professzorátusa nevében

SZERETETTEL KÖSZÖNTJÜK RÉDEI LÁSZLÓ ELVTÁRSAT

és kívánjuk, hogy munkásságát még szélesebb területen fejtse ki, s az eddiginél nagyobb számú tehetséges kutatót neveljen országunknak.

Rédei László Kossuth-díjas professzor mindössze 53 éves. Tudományos munkásságának pontosan a fele esik a felszabadulás utáni időkre. Ha figyelembe vesszük azonban, hogy IV. gimnazista korától fogva szakadatlanul dolgozik, értékelnünk kell azt a jelentős lendületet, amely munkáját a felszabadulás óta különösképpen jellemzi. Pártunk és kormányzatunk kultúrpolitikája nagy megbecsülésben részesíti vezető értelmiségi dolgozóinkat, s nyilván ez a tudat adott szárnyakat Rédei László professzortársunknak munkássága kiterebélyesítéséhez. — A felszabadulás előtt Fejér, Kürschák, Bauer és Grosschmid professzorok hatására kezdi meg tudományos munkásságát. Grosschmid professzor az egyetem elvégzése után meghívja tanársegédnek, de az akkori kormányzat még díjtalan gyakornoki állást sem engedélyez a számára. A budapesti kereskedelmi tanonciskolában óraadó tanár, majd 14 és fél évig vidéki tanár Miskolcon és Mezőtúron. Ezalatt 30 tudományos dolgozatot ír, igen nehéz körülmények között. Végül 1940-ben a szegedi egyetemen a geometria tanszék professzorává nevezik ki.

A FELSZABADULÁS UTÁN, 1950-BEN, ARANY JELVÉNYES KOSSUTH-DÍJAT KAP,

1948 óta a Tudományos Akadémia levelező tagja. — Nem vagyok hivatott Rédei László tudományos munkásságának érdembeli elbírálására, azonban közismert, hogy az elemi számelmélet, az algebrai számelmélet, az absztrakt algebra, valamint a konvex-testek geometriája területén egyaránt jelentőset alkotott. Legnevezetesebb alkotása az algebrai számelmélet területére esik. Ezen kívül is, számos más területen fejtette ki munkásságát, megírta az Algebra I. című, a modern algebra alapjait részletesen tárgyaló könyvét, amely sokkal rendszeresebb és részletesebb, mint a szakirodalomban megtalálható legjobb ezirányú külföldi munka.

Rédei László professzor nemcsak magában dolgozik.

SZÁMOS FIATAL TUDÓST NEVELT MÁR AZ ORSZÁGNAK.

Így Szele Tibor debreceni Kossuth-díjas egyetemi tanár, Szép Jenő, a szegedi Pedagógiai Főiskola tanára sokat köszönhetnek Rédei László **támogatásának, irányításának.** Az aspiránsképzésben is tevékenyen résztvesz. E magas tudományos színvonal csak segíti őt abban, hogy egyetemi előadásait tökéletes precizitással, de ugyanakkor egyszerűen, világosan adja elő. Hallgatói szeretik. Társadalmi munkája terén is egyre-kettőt vállal. 1949—1950-ben, mint a természettudományi kar dékánja, a kar megerősítése érdekében jelentős erőfeszítéseket tett, többek között Budó Ágoston és Gerecs Árpád meghívása is az ő kezdeményezésének és kitartó küzdelmének eredménye.

Úgy hisszük, Rédei László professzortársunknak és elvtársunknak a tudományos alkotó munka felett érzett örömét teljessé teszi tanártársainak, tanítványainak és hallgatóinak feléje irányuló őszinte szeretete.

Fodor Gábor